

คู่มือการปฏิบัติงาน

การตรวจสอบภายใน

หน่วยตรวจสอบภายใน

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

คำนำ

หน่วยตรวจสอบภายใน มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติการด้านตรวจสอบภายใน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนระเบียบฯ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ อีกทั้งมีการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานภายในองค์กรใหม่ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น โดยการรายงานผลการตรวจสอบภายในจะต้องรายงานให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ แผนการตรวจสอบอย่างครบถ้วน และเป็นไปตามมาตรฐาน หลักเกณฑ์ รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติงานรายงานผลการตรวจสอบภายในตามที่กระทรวงการคลัง กรมบัญชีกลาง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกำหนด

หน่วยตรวจสอบภายใน จึงได้จัดทำ “คู่มือการปฏิบัติการด้านการตรวจสอบภายใน” เพื่อให้การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ฯ กำหนด โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า “คู่มือการรายงานผลการตรวจสอบภายใน” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ นี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ตรวจสอบภายใน และประโยชน์แก่ผู้สนใจอื่นๆ ในการศึกษา ค้นคว้าต่างๆ ต่อไป

หน่วยตรวจสอบภายใน
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม
กันยายน ๒๕๖๗

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ บทนำ

ความหมายและความสำคัญของการรายงานผลการตรวจสอบภายใน
บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบภายในใน
วัตถุประสงค์ของการรายงานการตรวจสอบภายในใน

๑

๒

๓

บทที่ ๒ การประเมินผลคุณภาพรายงานผลการตรวจสอบภายในใน

๔

การประเมินผลจากการตรวจสอบ

๕

การประเมินผลจากภายนอก

๖

บทที่ ๓ กระบวนการจัดทำรายงาน

๗

กระบวนการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายในใน

๘

รายละเอียดของหลักเกณฑ์

๙

ขอบเขตของการตรวจสอบ

๑๐

ประเภทข้อตรวจนับ

๑๑

ข้อเสนอแนะ

๑๒

แผนการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานที่เหมาะสม

๑๓

ประเภทรายงานผลแผนการตรวจสอบ

๑๔

แบ่งการเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบต่อผู้เกี่ยวข้อง ได้ ๔ ประเภท

๑๕

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความหมายและความสำคัญของการรายงานผลการตรวจสอบภายใน

รายงานผลการตรวจสอบภายใน คือ ผลลัพธ์ของการบูรณาการตรวจสอบมีความสำคัญต่อส่วนราชการ หน่วยงาน ผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เนื่องจากรายงานดังกล่าวเป็นการแสดงความเห็นอย่างเป็นอิสระ และตรงไปตรงมาของผู้ตรวจสอบ มีลักษณะการให้ความเชื่อมั่นว่าผลการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นไปตามระเบียบฯ หลักเกณฑ์ กฎหมาย ข้อบังคับ และแนวทางการดำเนินงานอื่นๆ ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร และคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความประหยัด ความคุ้มค่าที่หน่วยงาน ผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชนได้รับอย่างเหมาะสม ดังนั้น ตามหลักเกณฑ์กระบวนการตรวจสอบภายใน มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๔ และตามแนวทางการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ จึงได้กำหนดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบต่อผู้เกี่ยวข้องตามระยะเวลาที่กำหนด โดยเป็นไปอย่างถูกต้อง เพียงธรรม ชัดเจน รัดกุม สร้างสรรค์ ครบถ้วน และทันเวลา

๑.๒ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบภายใน

ผู้ตรวจสอบภายใน เป็นผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล การบริหารงานการปฏิบัติงานของหน่วยงานโดยรวมทั้งหมด โดยใช้วิธีการตรวจสอบและสอบทานให้การบริหารจัดการการปฏิบัติงานของหน่วยงานรับตรวจเป็นไปเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานผู้มีส่วนได้เสียและประชาชน ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในมีความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน ในขณะที่ส่วนราชการก็มีความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงาน (Scope of work) อำนาจหน้าที่ (Authority) ความรับผิดชอบในการตรวจสอบ (Responsibility and Accountability) ของผู้ตรวจสอบ ไว้ในกฎบัตร ครอบคลุมธรรม และนโยบายการตรวจสอบภายในอย่างชัดเจน รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชน และผู้สนใจ อื่นๆ ได้รับผ่านช่องทางต่างๆอย่างเหมาะสม เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงาน www.bankham.go.th บอร์ดประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน เป็นต้น

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการรายงานการตรวจสอบภายใน

รายงานผลการตรวจสอบจัดทำขึ้นเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรีและนโยบายที่กำหนด ต่อหัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีการสรุปข้อตรวจสอบ ประเด็นความเสี่ยงที่สำคัญและการควบคุมที่ผู้บริหารควรทราบ พร้อมข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานของ ส่วนราชการ หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

นอกจาก ยังเป็นการป้องกันความเสี่ยง หรือบรรเทาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้องของหน่วยรับตรวจ เพื่อให้มีความเสี่ยง หรือความเสี่ยงลดลง รวมทั้งเป็นการสร้างระบบการควบคุมภายในที่ดี มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ส่วนราชการ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับความเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

บทที่ ๒ การประเมินผลคุณภาพรายงานผลการตรวจสอบภายใน

ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๒ ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๔ ได้กำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องปรับปรุงและรักษาคุณภาพของงานตรวจสอบภายใน โดยมีการปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายในให้ครอบคลุมด้าน ต้องมีการประเมินผล ทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงานของรัฐและต้องรายงานผลงานผลการประเมินทั้งจากภายในและภายนอกให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐและคณะกรรมการตรวจสอบทราบในเรื่องดังนี้

*ขอบเขตและความถี่ของการประเมินทั้งจากภายในและภายนอก

*คุณสมบัติและความเป็นอิสระของบุคคลหรือคณะบุคคลที่ประเมิน ซึ่งเป็นผู้ประเมินจากภายนอกรวมทั้งความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ที่อาจจะเกิดขึ้น

*รายงานผลการประเมินของบุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งเป็นผู้ประเมินจากภายนอก

*แผนการปรับปรุงแก้ไข

โดยการรายงานผลการประเมินผลการประเมินจากภายในอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และรายงานผลการประเมินจากภายนอกขึ้นอยู่กับความถี่ในการประเมิน

๒.๑ การประเมินผลจากภายใน

หมายถึง การเปรียบเทียบผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานตรวจสอบกับหลักเกณฑ์นโยบายต่างๆที่กำหนดโดยหน่วยงานตรวจสอบภายใน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลประยั้ดทันเวลา บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจจัดทำด้วยผลการปฏิบัติงาน (KPI) เพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือกำหนดในกฎหมาย ครอบคลุมนโยบายการตรวจสอบภายใน และในรายงานการประชุมให้ผู้ตรวจสอบภายในถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

รูปแบบการประเมินคุณภาพรายงานผลการตรวจสอบภายในจากหน่วยงานภายใน ได้แก่

๑. การประเมินจากราบวนการการจัดการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน

- มีข้อมูลและเอกสารหลักฐานที่ชัดเจนประกอบการจัดทำร่างรายงานการตรวจสอบ (ข้อมูลจากกระดาษทำการ)

- มีการประสานหน่วยงานรับทราบเพื่อนำเอกสารหลักฐานการแก้ไขตามข้อเสนอแนะตามรายงานสรุปผลการประชุมปิดการตรวจสอบ เพื่อจัดทำรายงานผลการตรวจสอบให้มีข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน มีความเป็นปัจจุบัน

- มีลำดับขั้นการพิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วนของรายงานผลการตรวจสอบภายในก่อนเสนอต่อหัวหน้าหน่วยงาน เช่น การเสนอร่างรายงานผลการตรวจสอบให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ตรวจสอบดำเนินการสอบทาน และแก้ไขตามข้อเสนอแนะของหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบจากนั้นเสนอร่างรายงานฉบับ

สมบูรณ์ให้หัวหน้าหน่วยตรวจสอบพิจารณา และแก้ไขตามข้อเสนอแนะของหัวหน้าตรวจสอบภายในอีกรั้ง ก่อนจัดทำรายงานผลการตรวจสอบฉบับสมบูรณ์เสนอหัวหน้าหน่วยงาน

-รายงานผลการตรวจสอบภายในมีเนื้อหาสาระถูกต้อง ครบถ้วน ได้แก่ วัตถุประสงค์ขอบเขตการตรวจสอบ และสรุปผลการตรวจสอบ (ข้อสรุป/ข้อตรวจพบ สาเหตุ ผลกระทบ ข้อเสนอแนะ และแผนการปรับปรุงก្នុងการดำเนินงานที่เหมาะสม)

ดังนั้น รายงานผลการตรวจสอบภายในจะมีคุณภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่หน่วยงานตรวจสอบภายใน ว่า ได้ดำเนินการตามที่กำหนดในแต่ละขั้นตอนครบถ้วนหรือไม่ และมีการกำกับติดตามจากหัวหน้าหน่วยงานหรือไม่

๒. การประเมินจากระยะเวลาการเสนอรายงานให้ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องทราบ

การกำหนดให้รายงานผลการตรวจสอบภายในต่อหัวหน้าหน่วยงานภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดตรวจสอบแล้วเสร็จ เพื่อให้ข้อมูลมีความทันกาลเวลา และหัวหน้าหน่วยงานสามารถสั่งการแก้ไขได้อย่างทันท่วงทีหากพบเหตุการณ์ผิดปกติ เป็นต้น

๒.๑ การประเมินผลจากภายนอก

หมายถึง การเปรียบเทียบผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานตรวจสอบกับหลักเกณฑ์นโยบายต่างๆ ที่กำหนดโดยหน่วยงานภายนอก เช่นหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ และแนวทางการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐโดยกรมบัญชีกลาง เป็นต้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการหน่วยงานต่างๆ เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ตัวอย่างหลักเกณฑ์การประเมินผลจากกรมบัญชีกลางแนวทางการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

แบบประเมินด้านการตรวจสอบภายในสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตาม ว.บ.๔

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

เกณฑ์	ใช่ (๑ คะแนน)	ใช่มี บางส่วน (๐.๕ คะแนน)	ไม่ใช่ (๐ คะแนน)	เอกสาร/ หลักฐานอ้างอิง
ด้านการกำกับดูแล				
๑.หน่วยงานมีการจัดทำกฎบัตรการตรวจสอบภายในและได้รับการเห็นชอบโดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอย่างน้อยปีละครึ่ง	✓			กฎบัตร
๒.หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้อ้อนนุมติแผนการตรวจสอบประจำปี	✓			แผนปี
๓.หน่วยงานตรวจสอบภายในมีคู่มือ/นโยบายเกี่ยวกับความเป็นอิสระและความเที่ยงธรรม การจัดการความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และลักษณะของความเสี่อมเสียจากความเป็นอิสระและความเที่ยงธรรม	✓			คู่มือ/นโยบาย
๔.หน่วยงานตรวจสอบภายในมีการประชุมหารือหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับคู่มือ/นโยบายความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม การจัดการกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และลักษณะของความเสี่อมเสียจากความเป็นอิสระและความเที่ยงธรรมหรือผู้ตรวจสอบภายในมีการลงสนามรับทราบคู่มือ/นโยบายดังกล่าว	✓			บันทึกแจ้งเวียน คู่มือ/นโยบาย
๕.หน่วยงานตรวจสอบภายในมีการติดตามประเมินผลในระหว่างที่งานดำเนินไป (Ongoing Monitoring) โดยได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการสอบทานการควบคุมดูแล การอนุมัติการปฏิบัติงาน การใช้แบบรายงาน (Checklist) และแบบฟอร์มต่างๆในการจัดทำกระดาษทำการ และตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน	✓			บันทึกขออนุมัติแผน Engagement plan แผนปฏิบัติงาน
๖.การติดตามประเมินผลในระหว่างที่ดำเนินไป (Ongoing Monitoring) ได้มีการใช้แบบสำรวจความพึงพอใจกับหน่วยงาน รับตรวจและผู้บริหารของหน่วยงาน	✓			แบบสำรวจ ความพึงพอใจ
๗.หน่วยงานตรวจสอบภายในมีการนำเสนอแนะจากการสำรวจผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาวางแผนปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน	✓			
๘.หน่วยงานตรวจสอบภายในมีการประเมินตนเอง (Self-Assessment)	✓			เอกสาร ว ๗๓
รวม	๙	๐	๐	
คะแนน		๑๐		
ร้อยละ	๙๐			

เกณฑ์	ใช่ (๑คะแนน)	ใช่บางส่วน (๐.๕คะแนน)	ไม่ใช่ (๐คะแนน)	เอกสาร/ หลักฐานอ้างอิง
<u>ด้านบุคลากร</u> ๙.ผู้ตรวจสอบภายในทุกคนได้รับการพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอโดยมีการอบรมอย่างเป็นทางการอย่างน้อยปีละ ๑๘ ชั่วโมง ๑๐.จำนวนบุคลากรของหน่วยตรวจสอบภายในได้รับอนุมัติบัตรที่เกี่ยวกับงานตรวจสอบภายใน*ตั้งแต่ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป	✓		✓	คำสั่งอบรม
รวม	๑	๐	๐	
คะแนนรวม		๑		
ร้อยละ		๕๐		

บทที่ ๓ กระบวนการจัดทำรายงาน

๓.๑ กระบวนการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน

เมื่อตรวจเสร็จสิ้นกระบวนการปฏิบัติการตรวจสอบภาคสนาม ผู้ตรวจสอบจะวางแผนการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ โดยกำหนดการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าดังนี้

๑. หลังประชุมปิดการตรวจสอบ กรณีมีการแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากการประชุมปิดตรวจสอบ ให้ประสานงานหน่วยรับตรวจจัดส่งหลักฐานเพิ่มเติม ซึ่งต้องกำหนดระยะเวลาการจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมให้ชัดเจน พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของหลักฐานเพิ่มเติมที่ได้รับ

๒. ผู้ตรวจสอบภายในดำเนินการรวมรวมหลักฐาน ข้อตรวจพบต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ จัดทำร่างรายงานผลการตรวจสอบแบบเป็นทางการ โดยจัดทำกราฟทางการให้ครบถ้วนทุกภารกิจงานตามแผนการตรวจสอบ

๓. ผู้ตรวจสอบภายในจัดทำร่างรายงานผลการตรวจสอบเสนอปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณา และแก้ไขร่างรายงานผลการตรวจสอบตามข้อเสนอแนะของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโดย รายงานผลการตรวจสอบท้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ ดังนี้

๓.๒ หลักเกณฑ์ในการรายงานผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

๓.๒.๑ องค์ประกอบของรายงานผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

วัตถุประสงค์การตรวจสอบ

-ขอบเขตการตรวจสอบ

-สรุปผลการตรวจสอบ (ผลการตรวจสอบ ความเสี่ยง/ผลกระทบ สาเหตุ)

-ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขที่สามารถ นำไปปฏิบัติได้

-จัดทำบทสรุปผู้บริหารเพื่ออธิบายผลการตรวจสอบภายในภาพรวมให้ ผู้บริหารสามารถให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการปรับปรุงแก้ไขประเด็นที่มีความเสี่ยงสูงเป็นอันดับแรก

๓.๒.๒ การระบุผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ มาตรฐานและจรรยาบรรณการตรวจสอบภายใน กรณีไม่สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานต้องมีการเปิดเผยไว้ในรายงานผลการตรวจสอบด้วย

ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบภายในควรกล่าวถึงข้อตรวจพบที่ดีในการปฏิบัติงานของหน่วยรับ ตรวจไว้ในรายงานผลการตรวจสอบด้วย และการให้ความคิดเห็นในภาพรวม ผู้ตรวจสอบภายในต้องพิจารณา

ถึงกลุ่มที่ วัตถุประสงค์ และความเสี่ยงของหน่วยงาน ซึ่งความเห็นในภาพรวมดังกล่าวต้องมีข้อมูลที่เพียงพอ เชื่อถือได้ มีความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์นี้

๓.๒ คุณภาพของการรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ต้องรายงานด้วย ความถูกต้องเที่ยงธรรม ชัดเจน รัดกุม สร้างสรรค์ ครบถ้วน และทันกาล โดยปราศจากข้อผิดพลาด และการบิดเบือนโดยมีลักษณะตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ตรงประเด็นไม่เยินเย้อ ไม่ซ้ำซ้อน สร้างประโยชน์ให้กับผู้รับบริการ นำไปสู่การปรับปรุงในส่วนที่จำเป็นตลอดจนการให้ข้อสังเกตต่างๆ ที่เป็นการสนับสนุนข้อเสนอแนะและสรุปผลการตรวจสอบ

การณ์พบว่า รายงานผลการตรวจสอบที่เสนอ มีข้อผิดพลาดหรือละเอียดในการกล่าวถึงประเด็นหลักที่สำคัญ ต้องรีบแก้ไขและจัดส่งรายงานฉบับที่แก้ไขแล้วให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทันที

๔. เมื่อร่างรายงานผลการตรวจสอบเมื่อการแก้ไขจากหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบ หรือดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของหัวหน้าหน่วยตรวจสอบแล้ว ให้เสนอร่างรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบล

๕. กรณีมีการแก้ไขจากปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบลให้ดำเนินการแก้ไขให้เสร็จสิ้น โดยเร็ว และให้ผู้อำนวยการกลุ่มตรวจสอบภายในมีหน้าที่รับผิดชอบในการสอบทานรายงานผลการตรวจสอบ ก่อนจะเผยแพร่ผลการตรวจสอบ

๖. เสนอรายงานผลการตรวจสอบที่ผ่านการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของปลัดองค์กร บริหารส่วนตำบล จนเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้วต่อนายกองค์กรบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณา และลงนามอนุมัติ โดยจัดทำให้แล้วเสร็จภายใน ๒ เดือนนับตั้งแต่วันที่ตรวจสอบแล้วเสร็จตามแผนการตรวจสอบ

๗. เมื่อได้รับรายงานที่ได้รับอนุมัติจากนายกองค์กรบริหารส่วนตำบล ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารที่ได้รับคืน หากไม่ครบถ้วนให้ดำเนินการติดตามรวบรวมให้ครบถ้วนพร้อมดำเนินการเสนอปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบล เพื่อพิจารณากำหนดผู้ที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบภายใน เพื่อพิจารณากำหนดผู้ที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบ และนำเนินการตามสั่งการ พร้อมส่งคืนหน่วยตรวจสอบภายใน

๘. หน่วยตรวจสอบภายในที่รับผิดชอบจัดเก็บรายงานผลการตรวจสอบ รวบรวมเอกสารอย่างเป็นระบบเรียงลำดับเหตุการณ์ของเอกสารจัดเข้าแฟ้มให้ครบถ้วน

๑.๒ หลักเกณฑ์ในการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน

หลักเกณฑ์ในการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน อาจแบ่งได้เป็น ๓ หลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

๑. หลักเกณฑ์ที่ระบุกระบวนการคัดเลือก ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๒ และฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๖๔ ได้กำหนด

หลักเกณฑ์ในการรายงานผลการตรวจสอบภายใน โดยรายงานการตรวจสอบภายในต้องประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ขอบเขต และผลการตรวจสอบ

การรายงานผลการตรวจสอบต้องมีผลการตรวจสอบนั้น จะรวมถึง ข้อสรุป ข้อเสนอแนะ และแผนการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานที่เหมาะสม การให้ความคิดเห็นของผู้ตรวจสอบภายใน ต้องคำนึงถึงความคาดหวังของหัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานต่างๆ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีข้อมูลสนับสนุนที่เพียงพอ น่าเชื่อถือ มีความเกี่ยวข้อง และประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นการจัดลำดับความสำคัญ การสรุปประเด็นหรือการอธิบายเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมในส่วนของขั้นตอนการปฏิบัติงาน ความเสี่ยง หรือภาระ ดังนั้น การเสนอ ความคิดเห็นจึงให้มีการพิจารณาถึงผลการปฏิบัติงานและความสำคัญ หรือมีนัยสำคัญต่างๆ

๒.แนวทางการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ของกรมบัญชีกลาง ได้กำหนดประเด็นการพิจารณาที่ ๑๕ เรื่อง การรายงานผลการตรวจสอบไว้ ดังนี้

หน่วยงานมีการรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบถูกต้อง เที่ยวนธรรม ชัดเจน รัดกุม สร้างสรรค์ ครบถ้วน และทันเวลา (เสนอรายงานผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ๒ เดือนนับจากวันตรวจสอบแล้ว เสร็จตามแผนการตรวจสอบ) ดังนั้น การรายงานผลการตรวจสอบภายในต่อหัวหน้าหน่วยงาน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง จึงต้องไม่เกิน ๒ เดือน นับจากวันตรวจสอบแล้วเสร็จ

สรุป เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ฯ และแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายในข้างต้นการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายในแต่ละประเภทจึงต้องมีองค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์ขอบเขต สรุปผลการตรวจสอบ ครบถ้วนตามที่หลักเกณฑ์กำหนด โดยให้การความเห็นในการปฏิบัติงานตรวจสอบ อาจจะเป็นการจัดลำดับความสำคัญ ประเด็นหรือการอธิบายเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน และแสดงความเสี่ยง ดังนั้น การเสนอความคิดเห็นจึงต้องคำนึงถึงความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการพิจารณาถึงผลการปฏิบัติงานและความสำคัญ หรือนัยสำคัญ รวมทั้งเสนอรายงานผลการตรวจสอบต่อหัวหน้าหน่วยงาน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องภายใน ๒ เดือน นับจากวันตรวจสอบแล้วเสร็จ

รายละเอียดของหลักเกณฑ์

๑. วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบภายใน

คือจุดประสงค์ หรือเป้าหมายของการตรวจสอบที่ต้องการให้บรรลุ เช่น

๑.๑. เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรีและนโยบายที่กำหนด

๑.๒. เพื่อพิสูจน์ความถูกต้อง เชื่อถือได้ของข้อมูล ตัวเลขต่างๆ ทางด้านการเงิน การบัญชี และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๓. เพื่อให้ความเข้มข้นว่าการบริหารงานของหน่วยรับตรวจสอบตามเป้าประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุ้มค่า ตลอดจนมีข้อมูลด้านสารสนเทศที่เชื่อถือได้

๑.๔. เพื่อให้หัวหน้าหน่วยงานได้ทราบถึงปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้รวดเร็วและทันเหตุการณ์

๑.๕. เพื่อให้หน่วยรับตรวจได้รับทราบปัญหาหรือความเสี่ยงจากการปฏิบัติงาน สามารถแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและทันเหตุการณ์

๒. ขอบเขตการรายงานผลของการตรวจสอบ

๒.๑ ขอบเขตของการรายงานผลของการตรวจสอบภายใน คือการวางแผนแนวทางการรายงานผล การตรวจสอบให้มีความชัดเจน ตรงประเด็น และเป็นไปตามแผนการตรวจสอบโดยครบถ้วน เช่น ผู้ตรวจสอบ กำหนดแผนการตรวจสอบ จำนวน ๕ ด้านได้แก่

๑. การตรวจสอบทางการเงิน (Financial Auditing)

๒. การตรวจสอบการดำเนินงาน (Performande Audit)

๓. การตรวจสอบการปฏิบัติตามระเบียบ (Com pliavc Audit)

๔. การตรวจสอบพิเศษ (Special Audit)

๕. การประเมินผลการตรวจสอบ (Monitoring)

๒.๒ แหล่งข้อมูลหลักฐานประกอบการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ

การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน ผู้ตรวจสอบภายในต้องรวบรวมข้อมูลหลักฐานต่างๆ ที่ได้รับจากการตรวจสอบมาบันทึกในกระดาษทำการ เช่น สำเนาเอกสาร และภาพถ่าย เป็นต้น เพื่อเป็นหลักฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีข้อตรวจพบจากการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในต้องอ้างอิงเอกสารหลักฐานต่างๆ ให้ครบถ้วน เนื่องจากหากได้รับการทักท้วงจากหน่วยรับตรวจ หรือมีการใช้ขอใช้ข้อมูลกระดาษทำการจากหน่วยงานอื่นผู้ตรวจสอบภายในจะสามารถชี้แจงเอกสารหลักฐานของข้อตรวจพบที่ได้รายงานไว้ในรายงานผลการตรวจสอบได้

๓. สรุปการตรวจสอบ

๓.๑ ข้อสรุป/ ข้อตรวจพบ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่รวบรวมและสรุปหลักฐานที่ได้จากการตรวจสอบภายใน ตามประเด็นการตรวจสอบที่ต้องการทราบซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การตรวจสอบ แผนปฏิบัติงานตรวจสอบ และนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ๒ สิ่ง คือ สิ่งที่ควรจะเป็น กับ สิ่งที่เป็นอยู่ เพื่อทำให้เกิดเป็นข้อตรวจพบ

ประเภทของข้อตรวจสอบ

*ข้อตรวจสอบที่ดี คือ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบที่ไม่มีความแตกต่างระหว่าง สิ่งที่ควรจะเป็น กับสิ่งที่เป็นอยู่ หรือมีการพัฒนาที่ดีกว่า สิ่งที่ควรจะเป็น

*ข้อตรวจสอบที่มีผลกระทบ คือ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบที่มีความแตกต่างระหว่าง สิ่งที่ควรจะเป็น กับ สิ่งที่เป็นอยู่ หรือไม่ได้ตาม สิ่งที่ควรจะเป็น

สิ่งที่ควรจะเป็น หรือหลักเกณฑ์การตรวจสอบ หมายถึง ระเบียบฯ หลักเกณฑ์ มาตรฐานต่างๆ เป้าหมาย แผนงานกำหนด ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เพื่อใช้วัดการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว หรือไม่ อよ่างไร

สิ่งที่เป็นอยู่ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการรวมหลักฐานการปฏิบัติงานต่างๆ การใช้ทรัพยากรผลิต ที่ได้รับ ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด การดำเนินงานงานของหน่วยรับตรวจ

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ทั้งนี้กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐโดยกระทรวงการคลัง พ.ศ.๒๕๖๑ กำหนดให้ ผู้ตรวจสอบภายในควรกล่าวถึง ข้อ ตรวจบทที่ดี ใน การปฏิบัติงานของ หน่วยรับตรวจ ในรายงานผลการตรวจสอบด้วย

๓.๒ ความเสี่ยง/ผลกระทบ หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากความแตกต่างระหว่าง สิ่งที่เป็นอยู่ กับสิ่งที่ ควรจะเป็น และก่อให้เกิดความเสียหายของหน่วยงาน ส่วนราชการ องค์กร หรือผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ ซึ่งอาจ เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้ว (Actualeffect) และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (Potentialeffect) โดยผู้ตรวจสอบภายในต้องใช้วิจารณญาณเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพในการวิเคราะห์ผลกระทบพื้นฐานของ ข้อเท็จจริงที่พบ และหลักฐานที่ได้รับจากการตรวจสอบ ซึ่งบางครั้งอาจมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้น เนื่องจาก หลักฐานบางอย่างอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ได้ตรวจสอบไว้

๓.๓ สาเหตุ หมายถึง ต้นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น หรือต้นเหตุที่ส่งผลให้ สิ่งที่เป็นอยู่ แตกต่างจาก สิ่งที่ควรจะเป็น โดยสามารถพิสูจน์ได้หลายวิธี เช่น การสอบถามผู้ปฏิบัติงาน การทดสอบระบบการควบคุม ภายใน (Test of control) การทดสอบการปฏิบัติงานตามขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ (Walkthrough) เป็นต้น โดยสาเหตุที่ตรวจพบสามารถเกิดจากปัจจัยภายใน หรือปัจจัยภายนอก หรือเกิดทั้งสองปัจจัย (ตรวจสอบภายในต้องพิสูจน์เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด

๔. ข้อเสนอแนะ

หมายถึงข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหา วิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามระเบียบฯ หลักเกณฑ์ กฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้หน่วยรับตรวจได้นำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานหรือแก้ไขปัญหาจากการ ปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบฯ หลักเกณฑ์ กฎหมาย ข้องบังคับต่างๆ

ลักษณะของข้อเสนอที่ดี ✓

*สามารถแก้ไขปัญหาจากการปฏิบัติงาน แก้ไขข้อตรวจพบที่ตรวจสอบอย่างถูกต้องตรงประเด็น และแก้ไขที่สาเหตุของปัญหาอย่างแท้จริง

*มีความสอดคล้องกับข้อตรวจพบ

*ลดการพิดพลดจากการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ หรือบรรเทาผลผลกระทบที่เกิดขึ้นได้

*อ้างอิงระเบียบฯ กฎเกณฑ์ กฎหมายต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน และระบุเป็นที่อ้างอิงมีความเป็นปัจจุบันไม่ล้าสมัย

*จัดลำดับความสำคัญของการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยพิจารณาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นหากเรื่องใดมีผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อส่วนราชการมาก ให้ถือเป็นเรื่องสำคัญลำดับต้นแรกๆ ที่ต้องเร่งแก้ไข

*ข้อเสนอแนะไม่ควรซัดแซงกับข้อเสนอแนะเรื่องอื่นๆ และผู้ตรวจสอบท่านอื่นภายในหน่วยงานได้เสนอแนะไว้ เพื่อลดความสับสนในการแก้ไขปัญหาของหน่วยรับตรวจ สร้างความหน้าเชื่อถือให้แก่ผู้ตรวจสอบภายใน

*เป็นข้อเสนอแนะที่เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ มีความสร้างสรรค์

*เป็นข้อเสนอแนะที่สามารถสร้างการปฏิบัติงานที่ดีแก่หน่วยรับตรวจที่จะไม่กลับมาเกิดปัญหาเดิมซ้ำ อีก สร้างการปฏิบัติงานที่ดีอย่างยั่งยืน

*มีการระบุผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน หรือผู้ที่ควรต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ตรวจสอบสามารถติดตามผลการแก้ไขได้

*หากเรื่องที่ตรวจพบมีความซับซ้อน เป็นความรู้เชิงวิชาการ หรือต้องใช้ความรู้เฉพาะด้านในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง ซึ่งผู้ตรวจสอบไม่มีความรู้อย่างเพียงพอผู้ตรวจสอบภายในการขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ เพื่อให้ข้อเสนอแนะได้อย่างถูกต้อง

*หากมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ ค่าใช้จ่ายตั้งกล่าวว่าไม่ควรเกินกว่า ประกายเงินที่หน่วยงานจะได้รับ

๔.แผนการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานที่เหมาะสม

ผู้ตรวจสอบภายในอาจให้ข้อเสนอแนะในรูปแบบของแผนงานการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ หรือประชุมหารือแนวทางการแก้ไขปัญหาที่พบร่วมกับหน่วยรับตรวจ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็นและยั่งยืน โดยอาจจัดทำเป็นแผนการปรับปรุงแก้ไขระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาว เพื่อให้หน่วยรับตรวจนำไปปฏิบัติ

หากข้อตรวจสอบเรื่องใดเป็นข้อตรวจสอบที่เกิดขึ้นซ้ำกันหลายหน่วยงานผู้ตรวจสอบภายในอาจประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานต่างๆ พิจารณาถึงสาเหตุ ผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อหารือแนวทางการแก้ไขปัญหานั้น โดยบูรณาการแก้ไขร่วมกัน และให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทางเดียวกัน

๖. เทคนิคการจัดทำรายงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑. กระชับ ชัดเจน ตรงประเด็น (Clear) หมายถึง รายงานตามเรื่องที่กำหนดในแผนการตรวจสอบ มีใจความของเนื้อหาสาระ มีความสำคัญกับประเด็นหลัก ไม่ใช้ภาษาฟุ่มเฟือย วากไปวนมา

๒. เรียบง่าย อ่านแล้วเกิดความเข้าใจได้ง่าย (Simple) หมายถึง ใช้ภาษาที่มีความหมายชัดเจน เข้าใจ อ่านแล้วมองเห็นภาพ

๓. ครบถ้วน (Complete) สอดคล้องกับเป้าหมายในการรายงาน (Objective) หมายถึง รายงาน ข้อมูลสาระสำคัญได้อย่างครบถ้วนทุกประเด็นตามแผนวัตถุประสงค์การตรวจสอบ

๔. ถูกต้อง (Accurate) หมายถึง รายงานด้วยข้อเท็จจริงที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว มีหลักฐานชัดเจน มีความถูกต้อง ไม่คลาดเคลื่อนหรือผิดจากข้อเท็จจริง

๕. เที่ยงธรรม (Fairness) รายงานด้วยความเป็นกลาง ไม่มีอคติ หรือความลำเอียงที่ส่งผลให้เนื้อหาสาระสำคัญของรายงานไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง ในกรณีที่มีเหตุหรือข้อจำกัดที่จะทำให้ผู้ตรวจสอบภายในไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างอิสระ หรือเที่ยงธรรม ผู้ตรวจสอบภายในต้องเปิดเผยถึงสาเหตุหรือข้อจำกัดดังกล่าวให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามความเหมาะสมโดยลักษณะของการเปิดเผยจะขึ้นอยู่กับเหตุหรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณี

๖. ทันเวลา (timely) รายงานต่อผู้เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ใช้รายงานสามารถนำข้อมูลเนื้อหาสาระสำคัญไปประกอบการตัดสินใจได้ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาหน่วยงาน หรือยับยั้งการปฏิบัติที่ขัดแย้งกับระเบียบฯ หลักเกณฑ์กฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ หรือมีความเสี่ยงต่อการเกิดเหตุุจิตให้ทันเวลา

๗. มีความสร้างสรรค์ สร้างคุณค่าแก่หน่วยงาน (Value Creation) หมายถึง เนื้อหาสาระสำคัญของ การรายงานความสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้รายงานได้ เพิ่มความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ใช้รายงาน แนะนำวิธีป้องกัน พัฒนา หรือแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน

๗. ประเภทรายงานผลการตรวจสอบ

แบ่งการรายงานผลการตรวจสอบเป็น ๔ รูปแบบดังนี้

๑. การรายงานผลการตรวจสอบแบบเป็นทางการ

ผู้รับรายงานจะเป็นหัวหน้าสำนักปลัด/ผอ.กอง หรือหัวหน้าหน่วยงาน หรือคณะกรรมการที่รวมทั้งการรายงานต่อบุคลากรภายนอก รูปแบบของการรายงานต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการ มีเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญครบถ้วน โดยเอกสารรายงานได้แก่

๑.๑ หนังสือ/บันทึกข้อความเสนอผู้บริหาร

มีเนื้อหาสรุปวัตถุประสงค์ ขอบเขตรายงานผลการตรวจสอบภายใน และผลการตรวจสอบภายในโดยภาพรวม ให้ผู้บริหารทราบ หรืออาจเป็นข้อความสั้นๆ อ้างถึงบทสรุปผู้บริหาร รายงานผลการตรวจสอบ และเอกสารแนบท้ายๆ

๑.๒ บทสรุปผู้บริหาร (อาจรวมเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือ/บันทึกข้อความเสนอผู้บริหาร) มีเนื้อหาสรุปภาพรวมผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบภายใน สรุปข้อตรวจพบ ข้อเสนอแนะ

๑.๓รายงานผลการตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย เรื่องที่จะตรวจสอบ/วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบภายใน (ระเบียบ กฎเกณฑ์) สรุปผลการตรวจสอบภายใน (ข้อตรวจพบ) สาเหตุ ผลกระทบ ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นและแผนการปรับปรุงแก้ไขที่เหมาะสม

๑.๔บันทึกข้อความถึงผู้บริหารหน่วยรับตรวจ เพื่อให้หัวหน้าหน่วยงานลงนามสั่งการกรณีเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบให้หน่วยรับตรวจทราบ และให้ดำเนินการรายงานผลการตรวจสอบตามข้อเสนอแนะภายในระยะเวลา

๒.การรายงานผลการตรวจสอบแบบไม่เป็นทางการ

ผู้ตรวจสอบอาจจัดทำรายงานผลการตรวจสอบแบบไม่เป็นทางการต่อผู้รับการตรวจสอบ หรือผู้รับผิดชอบแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยเนื้อหาของรายงานอาจเป็นข้อตรวจพบที่มีสาระสำคัญ มีนัยสำคัญ หรือไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งจัดทำในรูปแบบของจดหมาย การบันทึกในการรายงานการประชุม เช่นสรุประยงานการประชุมปิดการตรวจสอบเบื้องต้น บันทึกข้อความรายงานผลการตรวจสอบขั้นสุดท้าย ก่อนจัดทำรายงานผล การตรวจสอบแบบเป็นทางการต่อหัวหน้าส่วนหน่วยงาน โดยมีองค์ประกอบของรายงานตามหลักเกณฑ์ฯ กำหนด คือวัตถุประสงค์ ขอบเขต และผลการตรวจสอบ (ข้อสรุป ข้อเสนอแนะ และแผนการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานที่เหมาะสม)

๓.การรายงานผลการตรวจสอบแบบสรุปแผ่นเดียว

เป็นการสรุปสาระสำคัญของการตรวจสอบอย่างสั้นๆ โดยมีข้อมูลสำคัญครบถ้วนทุกหัวข้อ ตามหลักเกณฑ์กำหนด อาจใช้รูปภาพ ตาราง แผนภูมิ หรือใช้สื่อตัวอักษรที่แตกต่างกัน เพื่อแทนความหมายของข้อมูลให้สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสามารถทราบข้อมูลสำคัญได้ในเวลาอันรวดเร็ว และในกรณีที่ผู้บริหารต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติมก็สามารถแจ้งผู้ตรวจสอบได้

นอกจากนี้ ยังสามารถใช้เป็นเอกสารแบบการรายงานการตรวจสอบแบบเป็นทางการได้อีกทางหนึ่ง หากผู้บริหารไม่มีเวลาอ่านรายงานแบบยาวๆ ก็สามารถทราบข้อมูลสาระสำคัญต่างๆ ได้จากรายงานผลแบบสรุปแผ่นเดียวที่แนบ ส่งผลให้ในปัจจุบันรูปแบบการรายงานดังกล่าวได้รับการนิยมอย่างมากในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

๔. การรายงานแบบเช็คลิสต์ (Check Lists)

การรายงานผลการตรวจสอบแบบเช็คลิสต์ เป็นการรวมแบบฟอร์มแผนการตรวจสอบและข้อตรวจพับไว้ในหน้ารายงานเดียวกัน และใส่สัญลักษณ์ / หรือ X หรืออื่นๆ เพื่อแสดงความหมายว่า ผลการตรวจสอบเป็นไปตามแผนการตรวจสอบแต่ละเรื่องหรือไม่ มีข้อตรวจพับจากการตรวจสอบอย่างไร หรือรายงานผลการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ได้มีการแก้ไขหรือไม่ อย่างไร การรายงานรูปแบบดังกล่าวจึงเป็นที่นิยมในการรายงานผลประเภทการปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือการติดตามการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

๓.๕ ระยะเวลาการเสนอรายงานผลการตรวจสอบภายใน

สามารถแบ่งรอระยะเวลาการรายงานได้

๑. รายงานหน่วยรับตรวจ หมายถึง รายงานผลการตรวจสอบทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้น การตรวจสอบภายใน ๓๐ วัน

๒. รายปี หมายถึง รายงานการตรวจสอบเมื่อครบรอบระยะเวลา ๑๒ เดือน หรือ ๓๖๕ วัน เช่น ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ ผู้ตรวจสอบได้ดำเนินการตรวจสอบตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๗

ดังนั้น เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปตามหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพของกรมบัญชีกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม จึงกำหนดระยะเวลาการเสนอรายงานต่อ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว เช่น กำหนดให้เสนอรายงานผลการตรวจสอบต่อหัวหน้าหน่วยงานไม่เกิน ๓๐ วัน หรือน้อยกว่า ๓๐ วัน นับแต่วันตรวจสอบเสร็จสิ้น ซึ่งจะครอบคลุมระยะเวลาการเสนอรายงานตามแนวทางการประกันคุณภาพฯ ของกรมบัญชีกลางด้วย ซึ่งหน่วยตรวจสอบภายใน ได้กำหนดตัวชี้วัดของหน่วยงาน (KPI) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ในเรื่องการจัดส่งรายงานผลการตรวจสอบ โดยกำหนดภายใน ๓๐ วัน นับจากวันตรวจสอบแล้วเสร็จเพื่อให้ผู้บริหารใช้เป็นข้อมูลในการบริหารราชการต่อไป

ทั้งนี้การปฏิบัติตามความเป็นจริง อาจมีอุปสรรคที่ส่งผลให้ไม่สามารถเสนอรายงานได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดได้ ผู้ตรวจสอบภายในจึงต้องวางแผนการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบให้รัดกุม รอบคอบ วิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดความล่าช้าจากปัจจัยภายนอก หาสาเหตุ และกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงไม่ให้เกิดขึ้น หรือลดความเสี่ยงให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

๓.๖ การเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบต่อผู้เกี่ยวข้อง

ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดว่า “หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในต้องเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบตามความเหมาะสม”

โดยหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในมีหน้าที่รับผิดชอบในการสอบทานรายงานผลการตรวจสอบภายใน ก่อนที่จะเผยแพร่รายงานนั้น ทั้งนี้ หากหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในจะมอบหมายหน้าที่นี้ให้ผู้อื่น หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในยังคงมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว

แบ่งการเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบต่อผู้เกี่ยวข้องได้ ๔ ประเภท

๑. การเสนอรายงานผลการตรวจสอบต่อหัวหน้าหน่วยงาน

เมื่อจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายในเสร็จสิ้น หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องเสนอรายงานผลการตรวจสอบต่อหัวหน้าหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบถึงการดำเนินงานของหน่วยรับตรวจสอบว่ามีผลดำเนินงานอย่างไร มีข้อตรวจพบที่ดี ข้อตรวจพบที่มีความสำคัญ ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขอย่างไร โดยจัดทำในรูปแบบการรายงานผลการตรวจสอบแบบเป็นทางการ หรือแบบอื่นตามความเหมาะสม ทันกาลซึ่งผู้บริหารสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและการตัดสินใจต่างๆ ได้ รวมทั้งหากมีข้อตรวจพบที่เป็นสัญญาณของการทุจริต ผู้บริหารจะสามารถสั่งการเพื่อยับยั้ง ป้องกัน และปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อลดความเสี่ยงได้

๒. การเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบต่อหน่วยรับตรวจ

เมื่อผู้บริหารหน่วยงานได้รับทราบรายงานผลการตรวจสอบแล้ว หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน ต้องแจ้งรายงานผลการตรวจสอบต่อหน่วยรับตรวจ เพื่อให้ทราบถึงข้อตรวจพบ ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข เพื่อหน่วยรับตรวจจะได้ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าวต่อไป

๓. การเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบต่อหน่วยงานภายในในส่วนราชการ

หากหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในพิจารณาแล้วเห็นว่า เนื้อหารายงานผลการตรวจสอบเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานอื่นๆ ภายในส่วนราชการ เช่นเนื้อหาข้อตรวจพบ ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข เป็นต้น หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในอาจเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ป้องกันการเกิดความผิดพลาด ไม่ให้เกิดซ้ำกันกับหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป โดยให้ระบุในรายงานผลการตรวจสอบที่เสนอผู้บริหารให้อ่านมุตติให้มีการเผยแพร่ต่อไป แล้วจึงหารายงานที่เป็นประโยชน์ มาปรับปรุงให้เหมาะสมต่อการเผยแพร่ภายในหน่วยงาน

๔. การเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบต่อบุคคลภายนอก

หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในอาจต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของข้อมูลที่จะถูกเผยแพร่ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายต่อหน่วยรับตรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การเปิดเผยข้อตรวจพบที่มีสาระสำคัญจากการตรวจสอบ ข้อมูลที่เป็นความลับของหน่วยรับตรวจ เป็นต้น โดยอาจปรับรูปแบบการรายงาน ปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลต่างๆ ให้เหมาะสมต่อการเผยแพร่ให้บุคคลภายนอกได้ทราบ หรืออาจจัดทำใหม่ตามความเหมาะสม โดยใช้จารณญาณ เยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ

ทั้งนี้ หากมีเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบให้แก่บุคคลภายนอกที่ไม่ได้ระบุไว้ในกฎหมายหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องของทางราชการ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

*ประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐ

*ปรึกษาภัยทั่วหน้าหน่วยงานของรัฐและหรือที่ปรึกษาด้านกฎหมายตามความเหมาะสม

*ควบคุมการเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบโดยระบุข้อจำกัด ในการใช้รายงานดังกล่าว

๓.๗.แนวทางการพัฒนารายงานผลการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑. ทบทวนการรายงานผลการตรวจสอบภายในอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนำผลการประเมินความคิดเห็นจากหน่วยรับตรวจมาปรับปรุงและพัฒนาการรายงานให้ในครั้งต่อๆ ไป

๒. การนำหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดทำรายงานที่ดี ซึ่งได้ยอมรับเป็นมาตรฐานสากลโลกมาประยุกต์ใช้ใน การจัดทำรายงานผลการรายงานผลการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ เพื่อยกระดับคุณภาพการรายงานไปสู่มาตรฐานระดับสากล สอดคล้องกับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี PMQA๔.๐ ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ

๓. การสร้างนวัตกรรม มีการคิดค้นรูปแบบการรายงานแบบใหม่ที่สร้างสรรค์ มีคุณภาพ มีความน่าสนใจ

๔. การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ ในกระบวนการจัดทำรายงานให้มีประสิทธิภาพ แม่นยำและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น